

здоров'я. Подальший розвиток концепції сучасної ергономіки потребує дотримання етичних принципів децентралізації даних, забезпечення автономії працівника й належного регуляторного контролю.

У підсумку, Ергономіка 5.0 повертає людину в центр технологічно трансформованого світу праці, стаючи інструментом розширення її можливостей.

Список використаних джерел

1. EU-OSH *European Agency for Safety and Health at Work*). *Productivity Gains in Smart Offices: Pilot Project Data*. Bilbao: EU-OSHA, 2024. – 55 p.
2. EU-OSHA *Work-related musculoskeletal disorders: Facts and figures*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2024. – 68 p.
3. Smith, J. A., & Jones, B. K. The impact of environmental control on employee well-being and productivity. // *Journal of Environmental Psychology*, 2022. Vol. 42, № 3. – P. 201-215.

УДК 374.7

ОСВІТНІ ПОТРЕБИ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Твердохлебова Н.Є., доцент кафедри безпеки праці та навколишнього середовища, PhD, e-mail: natatv@ukr.net

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Сучасний світ праці зазнає динамічних змін та пред'являє нові вимоги до фахівців з охорони праці [1]. Завдяки навчанню спеціалісти з охорони праці можуть набути певних навичок, які дозволять їм відповідати основним вимогам. Однак у сучасному мінливому світі їх стає недостатньо. Тому важливо розуміти, якою мірою підготовка та подальша освіта фахівців з охорони праці дозволяє набути відповідних навичок на основі їхньої початкової кваліфікації [2].

Вплив сучасних подій на безпеку праці слід описувати відповідно до таких основних категорій:

- співпраця між компаніями стає сферою проєктування безпеки праці;

- сфера профілактики змінюється і розширюється, розуміння профілактики включає характеристики розуміння безпеки праці: мережі всередині та між компаніями, а також з виробниками та постачальниками робочого обладнання та матеріалів, консультантами та іншими партнерами по співпраці стають відправною точкою для профілактики;

- ефективні підходи мають базуватися на ланцюжках процесів;
- предметом охорони праці є умови праці;
- корпоративна культура та менеджмент впливають на умови праці.

Демографічні зміни в Україні впливають на структуру працівників і, таким чином, на їх безпеку та здоров'я [3]. Збільшується кількість працівників старшого віку, неухильно зменшуються відносно молоді вікові групи. Діяльність сучасних українських підприємств відбувається в умовах високого темпу, інтенсивності, тиску часу, стресу, що призводить до нового профілю ризику для здоров'я. Це вимагає постійного вдосконалення інтегрованої системи охорони праці на підприємствах та її подальшого розвитку. Спеціаліст з охорони праці повинен адаптуватися до змін та нового соціального середовища.

Компетентнісний профіль фахівця з охорони праці включає технічні, пов'язані зі змістом, методологічні, соціальні та особистісні компетенції, а також інші ключові кваліфікації та підкреслює зв'язок сфер компетенції в практичних діях для вирішення проектних та управлінських проблем.

Визначимо основні навички сучасного фахівця з охорони праці, які необхідно розвивати у процесі його професійного зростання і становлення [4].

До основних компетентностей фахівця з охорони праці слід віднести знання законодавства з охорони праці, розуміння промислових процесів, обладнання та технологій, вміння проводити оцінку ризиків та розробляти заходи контролю, знання методів моніторингу та аудиту охорони праці, навички розслідування нещасних випадків та професійних захворювань. Важливими для фахівця з охорони праці є соціальні та комунікаційні навички – для побудови ділових відносин та вирішення конфліктних ситуацій, навички міжкультурної комунікації для роботи в глобальних середовищах, здатність залучати та мотивувати інших, навички соціального консультування для підтримки працівників на різних етапах впровадження змін.

Необхідними також є аналітичні та критичні навички мислення фахівця: здатність аналізувати дані, визначати тенденції та робити обґрунтовані рішення;

критичне мислення для оцінки ризиків, визначення пріоритетів та розробки ефективних стратегій охорони праці; навички розв'язання складних ситуацій.

Не слід забувати про цифрові та технологічні навички: знання програмного забезпечення для охорони праці та відповідних технологій, навички збору та аналізу даних, здатність використовувати соціальні мережі та цифрові платформи для підвищення обізнаності та обміну інформацією [5].

Управлінські та лідерські навички фахівця з охорони праці дозволять забезпечити безпечне та здорове робоче середовище. Особисті характеристики включають прихильність до безпеки та здоров'я працівників, орієнтованість на деталі і точність, етичну поведінку та надійність, а також бажання постійно навчатися та вдосконалюватися. Фахівець з охорони праці повинен розуміти ризики та виклики, пов'язані з новими технологіями, бути в курсі останніх тенденцій та передових практик в галузі охорони праці, вміти адаптуватися та впроваджувати інноваційні рішення.

Отже для забезпечення безпеки на сучасних підприємствах необхідно створити всі необхідні умови для формування вибагливого профілю компетентностей фахівців з охорони праці.

Список використаних джерел

1. Твердохлебова Н.Є. Підготовка фахівців з охорони праці у сучасних умовах // Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку : збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-методичної конференції (Одеса, 6-7 березня 2025 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2025. – С. 303-304.

2. Твердохлебова Н.Є. Професійна самореалізація особистості та її дослідження в сучасній науці: зб. тез доп. наук.-практ. конф. [Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України], (30 березня 2018 року, м. Харків, Україна) / МВС України. Харків : ХНУВС, 2018. С. 207-210.

3. Твердохлебова Н.Є., Калініченко В.В. Напрями забезпечення безпеки в умовах сталого розвитку. Матеріали XXXI міжнар. науково-практичної конференції MicroCAD-2023 [Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я]. Харків : НТУ «ХП», 2023 р. С. 378.

4. Твердохлебова Н. Є. Шляхи підвищення рівня техногенної безпеки в Україні. Наука і техніка сьогодні. 2022. Вип. 3 (3). С. 127-135.

5. Твердохлебова Н. Є. Формування цифрової компетентності як складової професійної підготовки сучасного фахівця // Інформаційні технології в освіті та науці : зб. наук. пр. 3-ї Міжнар. наук.-практ. конф. Мелітополь ; Запоріжжя, 2023. С. 201-203.

УДК 624, 614.8

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИРОБНИЦТВОМ У БУДІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Тульнова С.Ю., студ. 2 курсу, гр. АтаКД 2024-1

Іващенко М.Ю., доцент кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності, к.т.н.,
e-mail: Maryna.Ivashchenko@kname.edu.ua

Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова

Будівництво – це галузь матеріального виробництва, що охоплює створення, реконструкцію та удосконалення будівель і споруд на основі комплексного поєднання технічних, організаційних і трудових процесів. Будівельна сфера є однією з найбільш травмонебезпечних в економіці України. Високий рівень виробничого травматизму зумовлений складністю технологічних процесів, виконанням робіт на висоті, використанням важкої техніки та значним впливом людського фактору.

Для оцінки масштабів проблеми проведено аналіз статистичних даних щодо виробничого травматизму у будівельній галузі України за період 2018–2025 років. Після 2022 року Держстат припинив публікацію статистичних даних, проте Держпраці надала інформацію про поодинокі смертельні та групові нещасні випадки [1, 2].

За результатами аналізу встановлено, що протягом 2018–2022 років у будівельній галузі України постраждали 1035 працівників унаслідок нещасних випадків, пов'язаних із виробництвом, із яких 241 особа загинула. Зокрема, у 2018 році – 193 потерпілих (25 загиблих), у 2019 році – 267 (60 загиблих), у 2020 році –